

Seksuelle overgrep

grenseoppganger, dilemma og håndtering

SOR – Bergen 24.10.2011

BERNT BARSTAD – EXBEN DA
VERNEPLEIER/ SPESIALIST I SEXOLOGISK RÅDGIVING NACS

Seksuelle overgrep

- Straffeloven kap. 19 (blir erstattet av nytt kapittel 25 og 26 når Kongen bestemmer det) definerer dette relativt greit, hvor det skilles mellom:
 - Seksuelle handlinger
 - Seksuell atferd
 - Seksuelle overgrep
- Grovt sett kan vi si den strekker seg fra å vise porno til de som ikke vil se det til grov voldtekt

Utbredelse?

- Svein Mossige (2002) – 7,5% av befolkningen er utsatt for alvorlige seksuelle overgrep
- Marit Hoem Kvam (2001) – funksjonshemmede er 2-3 ganger så mye utsatt for overgrep som populasjonen for øvrig (gruppen utviklingshemmede er de som er mest utsatt).
- Om tallene stemmer vil dette medføre at rundt 15 – 20% av utviklingshemmede er utsatt for alvorlige seksuelle overgrep.

Andre tall

- 14% av jentene
- 9% av guttene
- 86% av kvinnelige narkomane
- 45% av kvinnelige alkoholikere
- 50% av de med bulleми eller anorexi
- 56% av kvinner innlagt i psykiatrien
- har vært utsatt for seksuelle overgrep....

Kilde: May Lise Hoel/ Trine Fagervik fra Faenheller

To kategorier overgrep

- Juridiske (defineres i straffeloven)
- Subjektive

- De første kan man lage statistikk av.

Vurderinger, alvorlighetsgrad osv

- Det er lov å ha hodet med seg
- Man har det ikke alltid like travelt
- Et overgrep er et overgrep er et overgrep – for den som opplever det
- Et overgrep trenger ikke å være et overgrep – for den som utøver det eller opplever det
- Subjektive vs juridiske overgrep

Håndtering?

- Anmelde – ikke anmelde....
- Satse på at det ordner seg...
- Hun har seg selv å takke....
- Etterforske, dømme og straffe selv....
- Ta til etterretning og sørge for at noen tar grep slik at det ikke skjer igjen....
- Etablere prosedyrer for at ting håndteres riktig ved en senere anledning

Hvorfor er håndtering vanskelig

- Metaforer
- Desensitivisering
- Egne holdninger
- Egne vurderinger
- Forutinntatthet
- Tør ikke
- Vil ikke
- Osv

Prosedyrer?

- Vi lever etter hvert i verden med prosedyrer og avviksrapporing innen mange områder.
- Prosedyrer (gode) for forebygging og håndtering av overgrep mangler dessverre i de fleste kommuner, fylker, habiliteringstjenester og organisasjoner.

Prosedyrer må være gode og utvetydige.

- Det er verre å ha prosedyrer som ikke er gode, enn ikke å ha prosedyrer i det hele tatt.
Frp's håndtering av Birkedalsaken er et eksempel på dette.

Definisjoner

- Alder
- Samtykkekompetanse
- Topografi
- Alvorlighetsgrad
- Akutt
- Roller

Hva gjør prosedyrer gode

- Seksualitet tas på alvor
- Skolering
- Tilgjengelighet
- Ansvarspersoner
- Kompetanse hos
 - Den ansatte
 - Brukeren

Seksualitet tas på alvor

- Seksualitet aksepteres som en del av den enkeltes liv.
- Den som velger bort seksualitet skal selv velge den bort
- Den som ikke velger bort seksualitet skal få nødvendig bistand til å ha en sunt og godt seksualliv

Skolering

- Dersom det som fremgår på siste lysbilde skal innfris må den som yter bistand være skolert i alle prosedyrer som innebærer bistand til tjenestemottaker – de som representerer nødvendig bistand til et sunt og godt seksualliv og de som handler om å håndtere/ forebygge overgrep.

Tilgjengelighet/ ansvarspersoner

- De prosedyrer som omhandler tiltak for å håndtere/ forebygge overgrep, skal være kjent og tilgjengelig for tjenesteyter. Ingen er tjent med at disse er låst inne på sjefens kontor.
- Enheten må ha en/ flere ansvarspersoner som er tilgjengelig og kontaktbare når en situasjon har oppstått.

Kompetanse hos tjenestemottaker

- Det er ikke bare tjenesteyter som må ha kompetanse i forhold til prosedyrene. Tjenestemottaker må også ha kompetanse, det må være takhøyde i enheten for at vedkommende skal kunne ta opp og drøfte saker av seksuell karakter, og vedkommende må vite hvem han kan gå til og bli tatt på alvor.

Min intensjon

- Alle skal ha trygg, god og samtykkende sex, dersom de ønsker det og så mye de vil ha...